

Vést spory se podnikům vyplatí až od půl milionu korun

Dobře vypracovaná a právnicky konzultovaná smlouva je základ prevence obchodních žalob. Češi to ne vždy dokážou, navíc se soudí celkem rádi.

– TEXT – Josef Pravec – FOTO – Shutterstock

Je víc důvodů, proč se vyhnout obchodním sporům, a ještě lépe je aktivně jim předcházet. Pokud k nim dojde, obvykle se prodraží oběma stranám. Vedle soudních poplatků musí platit ne zrovna levné právní služby. Navíc takové pře výrazně poškozují obchodní vztahy. „Do částky přibližně půl milionu korun se obchodní spor obvykle finančně nevyplatí. I v případě úspěchu přiznaná náhrada často nestačí na pokrytí nákladů na právníka,“ potvrdila týdeníku Ekonom Eliška Miklíková z advokátní kanceláře Eversheds Sutherland. Management ale nemusí porušit zásady péče řádného hospodáře, pokud žalobu podá i v případě částky nižší. Peníze jsou podle Miklíkové pouze jedním z řady aspektů, které je při rozhodování, zda do sporu jít, či ne, nezbytné posuzovat.

„Někteří podnikatelé vnímají vznik i trvání sporu jako zbytečnou ztrátu času a prostředků. Raději rezignují na svoji pravdu a ustoupí, byť to pro ně bude znamenat ztrátu,“ zdůrazňuje Ladislav Minčíč, ředitel odboru legislativy, práva a analýz Hospodářské komory ČR. Ve firmách si dokážou spočítat, že vedením sporu s nejistým výsledkem nakonec mohou prodělat mnohem víc, než kolik třeba chtějí vysoudit.

Nejčastěji jde právě o peníze – úhradu ceny, smluvní pokuty, náhradu újmy. „Například závazek doby dodání zpravidla nezohledňuje bezprecedentní situace, které jsme zažili při zastavení dodávek komponentů či surovin za covidu a následné transportní krize,“ připomíná Pavla Břečková, místopředsedkyně Asociace malých a středních podniků ČR.

Vědět dobře, k čemu jsem se zavázal

Podle Ústavního soudu je normální se nesoudit. Aby ke sporům mezi firmami zbytečně nedocházelo, je

v první řadě nutné správně si vybrat partnera a pak s ním uzavřít smlouvu, která řeší všechny zásadní otázky a minimalizuje možnost neshod. Vhodné je konzultovat znění smlouvy s advokátem, zejména pokud jde o dokument, který připravila protistrana. Na pozoru je potřeba být, když firma dodává drahé zařízení podle požadavků klienta. Je pak obtížné prodat ho někomu jinému.

Pokud je přílohou smlouvy rozsáhlá technická dokumentace, je nutné ji před podpisem pečlivě projít a zkontrolovat, protože se na poslední chvíli může objevit problém, třeba v detailu. „V praxi jsme se setkali s tím, že dokumentace o dodávce ventilů uváděla, že potrubím poteče kyselina dusičná o určité teplotě, což zvyšuje její žíravost. Dodavatel si toho bohužel nevšiml a dodal ventily, které kyselina prožrala, unikla ven a způsobila velké škody. A to i na životním prostředí. Dodavatel pak za všechny škody odpovídal, protože si jednak nepohlídal, co vlastně má dodat, ani smluvně neomezil svoji odpovědnost,“ zmiňuje Miklíková nedávný případ z arabského světa.

Omezení odpovědnosti a smluvních pokut by podle ní mělo být základním ustanovením smlouvy. „Tak obě

Někteří podnikatelé vnímají spor jako zbytečnou ztrátu a raději rezignují na svoji pravdu a ustoupí. Dokážou si spočítat, jak by jeho vedením mohli prodělat.

Podle Hospodářské komory ČR

část podnikatelů podceňuje kvalitu uzavíraných smluv. Kompenzují to však tím, že spolupracují s prověřenými obchodními partnery.

strany předem vědí, na kolik může maximálně plnění smlouvy přijít, a mohou toto riziko promítnout například do své marže," dodává. Podrobně by také měla být ve smlouvě upravena otázka bankovních záruk.

Soud trvá dlouho, je i jiná možnost

Jakmile se firemní vedení rozhodne pro konfrontaci, stojí před ním rozhodnutí, zda se obrátit na soud, nebo se spolehnout na rozhodčí řízení. „Pokud jde o vnitrostátní vztah, je obvykle vhodnější soudní řízení. V případě mezinárodních smluv, a pokud druhá strana není z Evropské unie, spíše rozhodčí řízení. To je také obvykle lepší, když jde o velmi technický spor. Jeden z rozhodců může být odborníkem na danou problematiku, takže pak nemusí být nutné vyžádat si znalecké posudky. A nezbytné nebývají ani drahé překlady dokumentace,“ uvádí Miklíková.

Rozhodčí řízení je neveřejné a citlivé obchodní informace se na rozdíl od soudního řízení nedostanou na veřejnost. Takový způsob urovnání či vyřešení obchodního sporu je i rychlejší, protože dobu zkracuje například nemožnost se proti rozhodnutí odvolat. Což může být důležité v případech, že žalobce má zájem dostat peníze co nejrychleji.

Minčič z Hospodářské komory připouští, že část podnikatelů kvalitu uzavíraných obchodních smluv podceňuje. „Nicméně tento nedostatek zpravidla kompenzují tím,

že spolupracují výlučně s prověřenými či doporučenými obchodními partnery,“ podotýká.

Pro rozhodnutí, zda jít do sporu, má velkou váhu například nutnost zastavit jednání, které firmu poškozují, například to může být prodej nelegálních kopií jejich výrobků. A soud může být i obhajobou firemní reputace nebo pozice značky.

Jak to dopadne, hodně záleží na oboru. „Své zájmy si dokážou smluvně dobře ohlídat například autopřemysl a letecký průmysl, někdy i stavební firmy. Ale neplatí to obecně. U menších podniků, které působí jen na domácím trhu, nebo u řemeslníků neprůstředné smluvní zajištění zpravidla nenajdete,“ říká Pavla Břečková z Asociace malých a středních podniků ČR.

Od roku 2014 podle Ročenky českého soudnictví obecně klesá počet sporů jak v prvním stupni, tak v odvolacím řízení. Což souvisí hlavně s novým občanským zákoníkem. Bez ohledu na to se ale Češi stále soudí docela rádi. V nově zahájených soudních řízeních v občanských a obchodních věcech jsou podle statistiky na pátém místě v Evropě se třemi spory na 100 obyvatel. Například ve Finsku je to patnáctkrát méně. Přitom český obchodní a pracovní spor vyřizuje soud dlouho. „Průměrně pět let do pravomocného rozsudku. Řízení trvá zhruba jeden až tři roky u soudu prvního stupně, a když se jedna ze stran odvolá, je nutné připočítat další jeden až dva roky,“ připomíná advokátka Miklíková. ■